

ΠΔ 312/1992 Οργάνωση και συγκρότηση φαρμακείων

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ'ΑΡΙΘ.312/1992 (ΦΕΚ Α 157) Οργάνωση και συγκρότηση φαρμακείων.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 44 του Ν. [5607/32](#) (ΦΕΚ 300/Α'/320 και της παρ.5 του [άρθρου 4](#) του Ν. [1963/1991](#) (ΦΕΚ 138/Α'/91).

2. Την αριθ. 404/1992 γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας με πρόταση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1.

Στο φαρμακείο:

α) Εκτελούνται οι πάσης φύσεως αναγραφόμενες από τους ιατρούς, οδοντιάτρους, μαιές και κτηνιάτρους συνταγές και

β) Πωλούνται λιανικώς φάρμακα, φαρμακευτικά προϊόντα, και φαρμακευτικές ουσίες, και γενικά είδη που αναφέρονται στις περιπτώσεις α-ιζ της παρ.2 του άρθρου 2 του Ν. [1316/83](#), όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το [άρθρο 1](#) του Ν. [1965/1991](#), εκτός εκείνων που με απόφαση του ΕΟΦ εξαιρούνται της δικαιοδοσίας των φαρμακείων ως και τα είδη που επιτρέπονται από άλλες διατάξεις νόμων ή αποφάσεων. Επίσης στα φαρμακεία πωλούνται ελεύθερα είδη ιατρικής γενικά χρήσεως, καλλυντικά, διαιτητικά προϊόντα, γάλατα και τροφές βρεφικής ηλικίας, είδη υγιεινής βρεφών, εγκύων και λεχωϊδών, καλλωπισμού, ορθοπεδικά είδη και μηχανήματα, ιατρικά εργαλεία, μηχανήματα και βοηθήματα.

2. Τα φαρμακεία μπορούν να πωλούν και κτηνιατρικά φάρμακα, αλλά στην περίπτωση αυτή πρέπει να διαθέτουν, για φύλαξη και πώληση αυτών, ιδιαίτερη προθήκη, στην οποία πρέπει να αναγράφεται ευκρινώς, με κεφαλαία γράμματα, η φράση "ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΑ ΦΑΡΜΑΚΑ".

3. Η πώληση στα φαρμακεία ξένων αντικειμένων που δεν προβλέπονται από τις ανωτέρω 1 και 2 παραγράφους απαγορεύεται.

Άρθρο 2.

1. Επί της προσώψεως του καταστήματος των φαρμακείων τοποθετείται υποχρεωτικά, εντός φωτεινού πλαισίου, σταυρός πράσινου χρώματος στο κέντρο του οποίου υπάρχει η απεικόνιση του συμπλέγματος φαρμακευτικού σκεύους και φιδιού.

2. Οι φαρμακοποιοί, κατά την ώρα της εργασίας τους υποχρεώνονται να φορούν λευκή μπλούζα και στην άνω αριστερή πλευρά αυτής φέρει σήμα (κονκάρδα) με το ονοπατεπώνυμο τους και την ιδιότητα τους. Επίσης λευκές μπλούζες υποχρεούνται να φέρουν και οι αδειούχοι βοηθοί φαρμακείου, με το ονοπατεπώνυμό τους και την ιδιότητά τους.

Άρθρο 3.

1. Τα φαρμακεία απαραίτητα πρέπει να έχουν:

α. Την ισχύουσα Ελληνική Φαρμακοποία.

β. Την διατίμηση φαρμάκων.

γ. Βιβλίο αντιγραφής συνταγής (Συνταγολόγιον), στο οποίο αντιγράφονται αυθημερόν οι ειδικές συνταγές ναρκωτικών (δίγραμμες συνταγές), ως επίσης συνταγές ιδιαίτερης σοβαρότητας, κατά την κρίση του φαρμακοποιού που διευθύνει το φαρμακείο. Σε περίπτωση τήρησης μηχανογραφικού συστήματος στο φαρμακείο οι προαναφερόμενες συνταγές μπορούν να καταχωρούνται σε μηχανογραφικό έντυπο θεωρημένο από το αρμόδιο Τμήμα ή Διεύθυνση Υγείας της αρμόδιας Νομαρχίας.

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Βλ. [άρθρο εβδομηκοστό όγδοο Ν.4812/2021, ΦΕΚ Α 110/30.06.2021](#), σχ. με ηλεκτρονική τήρηση του βιβλίου ναρκωτικών από τον φαρμακοποιό.

δ. Βιβλίο ασκουμένων φοιτητών και πτυχιούχων της Φαρμακευτικής.

ε. Βιβλίο μαθητών φαρμακείου, στο οποίο αναγράφεται η κίνηση των μαθητών στο φαρμακείο, δηλαδή η ημερομηνία αποχώρησης, η επίδοση των μαθητών και η επιμέλεια τους, κατά την κρίση του φαρμακοποιού που έχει την υπεύθυνη διεύθυνση του φαρμακείου.

στ. Βιβλίο Εργαστηρίου, για την αναγραφή των παρασκευαζομένων κάθε φορά, σκευασμάτων και αποθέτων φαρμάκων σύμφωνα με την ισχύουσα Ελληνική Φαρμακοποία, εφόσον αναγράφονται σ' αυτή, ή γενικότερα σύμφωνα με τις υποδείξεις της επιστήμης αν αυτά δεν αναγράφονται στην Ελληνική Φαρμακοποία.

ζ) Τα βιβλιάρια ναρκωτικών, για την αναγραφή της κινήσεως αυτών.

η. Επιστημονική Βιβλιοθήκη, τα βασικά βιβλία της οποίας ορίζονται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Πανελληνίου Φαρμακευτικού Συλλόγου.

2. Τα με στοιχεία γ μέχρι ζ βιβλία που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο πρέπει να είναι θεωρημένα, πριν από τη χρησιμοποίησή τους από το Τμήμα ή τη Διεύθυνση Υγείας της αρμόδιας Νομαρχίας.

Άρθρο 4.

Κάθε φαρμακείο υποχρεούται να είναι εφοδιασμένο με τα εξής:

1. Φάρμακα,

α. Τα καθοριζόμενα από τον Εθνικό Οργανισμό Φαρμάκων φάρμακα, χημικές ουσίες και δρόγες, της Ελληνικής Φαρμακοποίας.

β. Επαρκείς ποσότητες ιδιοσκευασμάτων και σκευασμάτων αντιβιοτικών, ορμονούχων, αιμοστατικών, καρδιοτονωτικών, αναλγητικών, θεραπευτικών ορών, και λοιπών κυκλοφορούντων φαρμάκων, για την κάλυψη των αναγκών του Κοινού, σε συσχέτιση με την πληθυσμιακή πυκνότητα της περιοχής, τη συχνότητα διημερεύσεων και διανυκτερεύσεων αυτού και γενικά την κίνηση

εκτελέσεως συνταγών.

γ. Καθαρό οξυγόνο, σε μεταλλικές φιάλες έτοιμο για χρήση μαζί με τ' απαραίτητα εξαρτήματα, για τη χρησιμοποίηση του από τον ασθενή.

[δ. Το από Κρατικό Μονοπώλιο Ναρκωτικών νομίμως κυκλοφορούντα ναρκωτικά στις ποσότητες που ορίζονται κάθε φορά, με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων].

*** Η περ.δ' ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ με το άρθρο 5 παρ.4
N.[4558/2018](#), ΦΕΚ Α 140.1.8.2018.

ε. Διάφορα προϊόντα, υγειονομικής χρήσεως όπως σύριγγες θερμομέτρα, παγοκύστες, καθετήρες, συσκευές μεταγγίσεως, βελόνες ενέσεων κλπ.

Η ύπαρξη των παραπάνω ειδών σε επαρκείς ποσότητες και η ποικιλία τους θα ελέγχονται πάντοτε, τόσο κατά την αρχική επιθεώρηση του φαρμακείου, όσο και κατά τις περιοδικές επιθεωρήσεις του, από τα αρμόδια όργανα επιθεωρήσεως του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

«Με απόφαση του Υπουργού Υγείας δύνανται να καθορίζονται οι ελάχιστες ποσότητες αποθεμάτων γενοσήμων φαρμάκων ανά θεραπευτική κατηγορία που οφείλουν να διαθέτουν τα φαρμακεία.».

*** Το πιο πάνω μέσα σε « » εδάφιο προστέθηκε στο τέλος του δευτέρου εδαφίου της περ. 1 με το [άρθρο 26](#) παρ.3 N.[4549/2018](#), [ΦΕΚ Α 105/14.6.2018](#).

«Κάθε φαρμακείο δύνανται να εφοδιάζεται τα από το Κρατικό Μονοπώλιο νομίμως κυκλοφορούντα ναρκωτικά στις ποσότητες που ορίζονται κάθε φορά, με απόφαση του Υπουργού Υγείας.».

*** Το τελευταίο εδάφιο της παρ.1 προστέθηκε με το άρθρο 5 παρ.4
N.[4558/2018](#), ΦΕΚ Α 140.1.8.2018.

2. Οργανα και σκεύη.

α. Τουλάχιστον 2 ζυγούς, μετά των αναγκαίων σταθμών, κατά το δεκαδικό σύστημα: Ένα ευπαθή για ζύγιση μικροποσοτήτων, με ευπάθεια 0,005 (5 χιλιοστών) του γραμμαρίου και ένα μικρότερης ευπάθειας για ζύγιση μεγαλύτερων ποσοτήτων μέχρι 20 γραμμάρια. Επίσης ένα ζυγό για τη ζύγιση ουσιών, υγρών και στερεών και σε ποσότητες άνω του κιλού.

β. Ιγδία πορσελάνης, λαβίδες, σπαθίδες, κάψες, χωνιά ογκομετρικούς σωλήνες, δοκιμαστικούς σωλήνες, ηθμούς και γενικά κάθε σκεύος, ώστε να μπορεί να εκπληρώνει απρόσκοπτα το προορισμό του.

γ. Ηλεκτρικό ψυγείο.

δ. Χρηματοκιβώτιο, σε νόμιμη βάση και ικανού βάρους, ή εντιχοισμένο σιδηροκιβώτιο, που θα είναι ασφαλισμένο και στις δύο περιπτώσεις με κλειδιά ασφαλείας ή συνδυασμό γραμμμάτων ή αριθμών για τη φύλαξη των ναρκωτικών, για την οποία αποκλειστικά υπεύθυνος είναι ο αδειούχος φαρμακοποιός.

Άρθρο 5.

Απαγορεύεται η ύπαρξη και λειτουργία μέσα στο φαρμακείο χημικών ή μικροβιολογικών εργαστηρίων, ή οπτικών φαρμάκων, εκτός αν υπάρχει ειδική προς τούτο άδεια.

Άρθρο 6.

1. Οι προθήκες του φαρμακείου πρέπει να είναι καλής κατασκευής και εμφάνισης.

2. Τα υπάρχοντα στο φαρμακείου φάρμακα πρέπει να φυλάσσονται μέσα στις προθήκες ή τα συρτάρια αυτού, κατά τρόπο που να εξασφαλίζεται η καλή φύλαξή τους.

3. Τα χημικά και οι δρόγες φυλάσσονται σε κατάλληλα δοχεία, στην εξωτερική επιφάνεια των οποίων θα αναγράφονται ελληνικά ή λατινικά η ονομασία του περιεχομένου προϊόντος.

Η αποθήκευση χημικών φαρμάκων και δρογών πρέπει να είναι σύμφωνη με τις προδιαγραφές που προβλέπονται στην Ελληνική Φαρμακοποιία.

4. Τα φάρμακα που αναγράφονται στον κατωτέρω πίνακα τοποθετούνται σε ιδιαίτερο ερμάριο.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΦΥΛΑΣΣΟΜΕΝΩΝ ΜΕΤΑ ΠΡΟΣΟΧΗΣ

1. Acidum acetiticum
2. Acidum arsenicosum
3. Acidum hydrochlorium
4. Acidum nitrium
5. Acidum sulfuricum
6. Adrenalinum
7. Aether
8. Apomorphium hydrochlorium
9. Aqua Laurocerasi
10. Aqua phenolata (Aq. Cabolica)
11. Argentum nitricum
12. Atropinum sulfuricam
13. Chroralum hydratum
14. Chloroformium
15. Coffeinum
16. Cresolum
17. Curpum sulfuricum
18. Ementimum.

19. Ergotinum (Extrct. Secal.cornut.)
20. Extractum Belladonnae
21. Extractum Iperacacunhae fluid
22. Extractum Strychni
23. Folium Belladonnae
24. Formaldehydum
25. Hydrargyrum
26. Hydragyrum benzoicum
27. Hydragyrum dichlatarum
28. Hydragyrum diiodatum
29. Hydragyrum chlotarum
30. Hydragyrum jodatum
31. Hydragyrum oxycyanatum
32. Hydragyrum oxydatum
33. Hydragyrum praecipitatum album
34. Hydrastininum hydrochloricum
35. Isodoformium
36. Iodum
37. Kalium hydricum
38. Kalium hypermagnanicum
39. Kreosotum
40. Natrium arsenium
41. Natrium cacodylicum
42. Natrium hydricum
43. Nitroglycerinum Solut. (Trinitrin 1%)
44. Novocainum
45. Oleum Sinapis
46. Phenacetinum
47. Phenolum

48. Psychostiginum salicylicum
49. Pilocarpinum salicylicum
50. Plumbum aciticum
51. Podophyllum
52. Pulv. Inecacuanhae
53. Quajakolum lipuidum
54. Santoninum
55. Scopolanimum hydrobromicum
56. Secale Cornutum
57. Semen Strychni
58. Sparteneium sulfyricum
59. Strophantinum
60. Strychninum nitricum
61. Theobrenimum
62. Tinctura Belladonae
63. Tinctura Croci
64. Tinctura Digitaliw
65. Tinctura Strychni
66. Veratrinum
67. Zincum chlotatum
68. Zincum phoshoratum
69. Zincum sulfuricum
70. Zincum velarianicum

5. Τα ιδιοσκευάσματα και τα τυποποιημένα φαρμακοτεχνικά σκευάσματα φυλάσσονται στο φαρμακοπωλείο, σύμφωνα με τις υποδείξεις της επιστήμης και των οδηγιών του παρασκευαστού που αναγράφονται στη συσκευασία αυτών.

Άρθρο 7.

1. Το φαρμακείο πρέπει να συγκεντρωθεί όλες τις προϋποθέσεις και τους όρους του Υγειονομικού Κανονισμού, ως προς την ύδρευση, αποχέτευση, χώρους υγιεινής κ.λ.π.

2. Στο φαρμακοπωλείο εκτός από τις προθήκες πρέπει να υπάρχει

κατάλληλη τράπεζα (πάγκος) για την εκτέλεση των συνταγών.

3. Στο εργαστήριο του φαρμακείου, που αποτελεί ανεξάρτητο χώρο κυρίας χρήσης ευρίσκεται τράπεζα εργασίας για την παρασκευή των Γαληνικών φαρμάκων και των διαφορών φαρμακευτικών συσκευασιών και είναι εξοπλισμένο με νεροχύτη και προθήκες με συρτάρια.

Στο εργαστήριο φυλάσσονται οι χημικές ουσίες τα απόθετα φάρμακα τα αντιδραστήρια και τα όργανα και σκεύη που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή των παραπάνω προϊόντων. Το εργαστήριο πρέπει να διαθέτει συσκευές για θέρμανση ουσιών. Απαγορεύεται η χρησιμοποίηση του εργαστηρίου ως αποθήκης και η τοποθέτηση σ' αυτό αντικειμένων ξένων προς τις εργαστηριακές ανάγκες του φαρμακείου.

4. Το φαρμακοπωλείο και το εργαστήριο του φαρμακείου πρέπει να διατηρούνται σε απόλυτη καθαριότητα και τάξη.

Άρθρο 8.

1. Οι συνταγές των ιατρών που ασκούν νομίμως την ιατρική στην Ελλάδα, εκτελούνται υποχρεωτικά, αποκλειστικά και μόνον στα λειτουργούντα φαρμακεία.

2. Κάθε συνταγή πρέπει να φέρει με έντυπα στοιχεία το ονοματεπώνυμο του ιατρού, την ειδικότητά του, τη διεύθυνση του και το τηλέφωνο του, ως επίσης την ημερομηνία εκδόσεώς της, την υπογραφή του και τη σφραγίδα του.

3. Συνταγές στις οποίες αναγράφεται δόση μεγαλύτερη της αναγραφόμενης στη φαρμακοποιία ανωτάτης επιτρεπόμενης θεραπευτικής δόσεως εκτελούνται μόνο αν η αναγράφομενη στη συνταγή δόση υπογραμμίζεται από τον ιατρό και τίθεται σ' αυτή το σημείο: (1), μετά νέας υπογραφής του ιατρού. Σε περίπτωση αμφιβολιών, ως προς τη γνησιότητα της συνταγής το είδος του χορηγούμενου φαρμάκου και την ποσότητα αυτού, ο φαρμακοποιός οφείλει πριν την εκτέλεση αυτής, να επικοινωνήσει με τον εκδόσαντα αυτήν ιατρό και αν δεν τον ανεύρει να θέσει δόση που να μη υπερβαίνει την ανώτατη από αυτή που ορίζεται στην φαρμακοποιία, ή να χορηγήσει το αναγράφομενο ιδιουσκεύασμα σε ποσότητα της μικρότερης κυκλοφορούσης συσκευασίας, ή της μικρότερης σε περιεκτικότητα δραστικής ουσίας, μορφής, με την υποχρέωση πάντοτε να ειδοποιήσει εγκαίρως τον ιατρό που εξέδωσε αυτή.

Αν η συνταγή είναι δυσανάγνωστη, ή όταν ο φαρμακοποιός βάσιμα υποπτεύεται ότι έγινε λάθος κατά τη σύνταξή της ο ίδιος οφείλει προ της εκτελέσεως να συννενοηθεί με τον ιατρό που την εξέδωσε.

4. Κατά την εκτέλεση συνταγών των ασφαλισμένων και των μελών αυτών του Δημοσίου και των Ασφαλιστικών Οργανισμών και Ταμείων, εφαρμόζονται, επί πλέον και οι ειδικοί όροι της μετ' αυτών συμβάσεως, εφόσον αυτοί δεν αντιβαίνουν στις διατάξεις του παρόντος.

Άρθρο 9.

Οι συνταγές εκτελούνται από τον αδειούχο φαρμακοποιό, ή τον νόμιμο αντικαταστάτη του. Ο φαρμακοποιός που εξετέλεσε τη συνταγή υπογράφει και σφραγίζει αυτή με την προσωπική του σφραγίδα.

Άρθρο 10.

Οι θεσπιζόμενες με το παρόν διάταγμα υποχρεώσεις επιβάλλονται και επί των φαρμακείων που λειτουργούν από την έναρξη της ισχύος του εν λόγω διατάγματος. Κατ'εξαιρέση οι αδειούχοι-υπεύθυνοι φαρμακοποιοί ήδη λειτουργούντων φαρμακείων υποχρεούνται να συμμορφωθούν προς την κατά την παράγρ. 1 του άρθρου 2 του παρόντος υποχρέωση, καθώς και προς τις υποχρεώσεις των παρ. 2 και 4 του άρθρου 4 του [Ν. 1963/1991](#), μέχρι 31.12.1993.

Άρθρο 11.

Από της ισχύος του παρόντος καταργούνται:

Τα άρθρα 9,10 και 11 του Π.Δ./τος 3/1930 (ΦΕΚ 367/Α`/30) "περί καταρτισμού των φαρμακείων".

Το Β.Δ./γμα 675/1968 (ΦΕΚ 239/Α`68) "περί οργανώσεως και συγχροτήσεως των φαρμακείων".

Το άρθρο 2 του Π.Δ/τος 1131/80 (ΦΕΚ 284/Α`/80) "περί του τρόπου διαθέσεως φαρμακευτικών ιδιοσυσκευασμάτων κλπ.".

Στον Υπουργό Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος Διατάγματος.

Αθήνα 2 Σεπτεμβρίου 1992

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΥΓΕΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΡΛΑΣ